

Betænkning og indstilling fra udvalget for forretningsordenen.

(Afgivet den 4. juni 1969).

Præsidiets og udvalgets for forretningsordenen har i en række møder drøftet forskellige bestemmelser i forretningsordenen med henblik på forbedringer. Forhandlingerne er resulteret i nedenstående forslag til folketingsbeslutning om ændring af folketingets forretningsorden m. v., som af hele *udvalget* indstilles til *vedtagelse*.

De foreslåede ændringer går ud på følgende:

Der foreslås *6 tingsekretærer* i stedet for nu 4. Reglen om, at intet parti kan udpege mere end én tingsekretær, udgår.

Den nuværende betingelse for, at et parti eller en gruppe kan blive repræsenteret i *præsidiets*: at partiet eller gruppen af partier er i stand til at vælge et medlem til et 17 mands udvalg, ændres til, at partiet eller gruppen af partier har tilsammen mindst 10 medlemmer.

Der foreslås to nye stående udvalg, *nem-socialudvalget* og *trafikudvalget*. Det er tanken, at det sidstnævnte udvalg bl. a. skal overtage de opgaver, der er henlagt til det ved folketingsbeslutning af 5. november 1968 nedsatte trafikpolitiske udvalg, som samtidig foreslås ophævet.

Det foreslås, at hvert af de i de nye stående udvalg samt i boligudvalget og ud-

valget for undervisning og uddannelse repræsenterede partier skal kunne udpege *en eller to stedfortrædere* for sine medlemmer i udvalget.

Det nu årligt nedsatte udvalg angående statsrevisorernes betænkning gøres til et egentligt stående udvalg, og det særlige udvalg angående hypotekbankens regnskab bortfalder.

Der foreslås givet en forslagsstiller ret til at kræve et af ham fremsat lovforslag eller forslag til folketingsbeslutning *sat til behandling i tinget* inden visse frister.

Det fastsættes, at *spørgsmål* til tingets førstkommende spørgetid — som regel onsdag — skal være indleveret til folketingets bureau senest kl. 12 2 søgnedage forinden, d. v. s. som regel mandag kl. 12. Det bestemmes endvidere, at spørgsmål til skriftlig besvarelse ikke kan indgives efter udskrivning af folketingsvalg.

Der gives formanden adgang til under særlige omstændigheder at give et medlem ordet for en *replicerende kort bemærkning* af indtil *5 minutters* varighed.

Der foreslås endelig forskellige ændringer overvejende af mere formel karakter.

Om de foreslåede ændringer henvises i øvrigt til de ledsagende bemærkninger.

Forslag

til

folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for folketinget m. v.

§ 1.

I forretningsorden for folketinget som vedtaget den 17. december 1953 med ændringer af 23. november 1954, 29. april 1959, 29. maj 1964, 16. december 1965 og 31. marts 1966, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1, 2. punktum, affattes således:
„Desuden vælges 6 tingsekretærer.“

2. § 3, stk. 1, 1.-3. punktum, affattes således:

„Valg af tingets præsidium foregår ved forholdstalsvalg. Intet parti kan have flere end ét medlem i præsidiet, og kun partier bestående af mindst 10 af tingets medlemmer kan blive repræsenteret i præsidiet. Dog skal en gruppe af to eller flere partier, som ikke enkeltvis, men tilsammen har mindst 10 medlemmer, ikke været afskåret fra at blive repræsenteret ved et medlem i præsidiet.“

3. § 3, stk. 2, affattes således:

„Stk. 2. Tingsekretærerne vælges ved forholdstalsvalg efter reglerne i § 36, stk. 1.“

4. I § 7, stk. 1, 1. punktum, udgår ordene „så snart tinget er sat“.

Bemærkninger.

Til § 1.

Til nr. 1.

Det er fundet ønskeligt at forhøje antallet af tingsekretærer fra 4 til 6.

Til nr. 2.

Ifølge forretningsordenens § 3, stk. 1, er det en betingelse for, at et parti eller en gruppe af partier kan blive repræsenteret i præsidiet, at partiet eller gruppen af partier er i stand til at vælge et medlem til et udvalg på 17 medlemmer. Denne betingelse er ikke helt klar, men kan give anledning til tvivl. For at være sikker på alene på basis af sit eget medlemstal og uanset andre partiers samarbejde at blive repræsenteret i et 17 mands udvalg må et parti have mindst 10 medlemmer, men 9 kan under visse omstændigheder være nok. For at undgå fortolkningstvivl i påkommende tilfælde foreslås det, at betingelsen for, at et parti kan repræsenteres i præsidiet, skal være, at partiet har mindst 10 medlemmer, eller, når der er tale om en gruppe af mindre partier, at denne tilsammen har mindst 10 medlemmer.

Med den nuværende partistilling i folketinget medfører forslaget gennemførelse ingen ændringer i præsidiets sammensætning.

Til nr. 3.

Ændringsforslaget går ud på, at bestemmelsen om, at intet parti kan udpege flere end én tingsekretær, skal udgå. Denne regel vil være mindre rimelig, når antallet af tingsekretærer som foreslået ved ændringsforslag nr. 1 forhøjes til 6.

Til nr. 4.

Forretningsordenens krav om, at de stående udvalg skal nedsættes ikke alene

5. I § 7, stk. 1, indsættes efter „3) Finansudvalget“:

„4) *Udvalget angående statsrevisorernes betænkning.* Dette udvalg gennemgår statsrevisorernes betænkning over statsregnskabet og gør indstilling til tinget angående statsregnskabet.

5) *Socialudvalget.*

6) *Trafikudvalget.*“

Nr. 4-9 ændres til nr. 7-12.

6. § 7, stk. 3, affattes således:

„Stk. 3. Samtidig med at der vælges medlemmer til de i stk. 1, nr. 5-8, nævnte stående udvalg, kan hvert af de i udvalget repræsenterede partier udpege én eller to stedfortrædere for sine medlemmer i udvalget. Et parti kan dog ikke udpege flere stedfortrædere end medlemmer af udvalget. Et udvalgsmedlem kan midlertidigt overlade sin plads i udvalget til en stedfortræder, som det pågældende parti har udpeget.“

7. § 7, stk. 5, affattes således:

„Stk. 5. I hvert folketingsår nedsættes udvalg hvert på 17 medlemmer angående årsberetninger fra Nordisk Råds danske delegation (jfr. lov nr. 292 af 21. december 1957) og fra Europarådets danske delegation, for så vidt sådanne årsberetninger foreligger til behandling.“

„ved begyndelsen af hver folketingssamling“, men også „så snart tinget er sat“, kan rent teknisk være vanskelig at opfylde. Den foreslåede ændring giver mulighed for en kort udsættelse, dersom det måtte være nødvendigt, f. eks. efter et valg.

Til nr. 5.

Det foreslås, at udvalget angående statsrevisorernes betænkning gøres til et egentlig stående udvalg.

Endvidere foreslås 2 nye stående udvalg. Indførelsen i de senere år af nye stående udvalg til behandling af forskellige arter af sager betyder ikke, at enhver sag, for hvilken der findes et stående udvalg, også nødvendigvis skal henvises til dette. I praksis drøftes spørgsmålet om sagernes behandling i udvalg imellem de udvalgsberettigede partier, og det er sædvane at imødekomme et af et udvalgsberettiget parti fremsat ønske om at få en sag henvist til et særligt udvalg, hvis partiet kun derved mener at kunne få den behandlet af de medlemmer, som anses for bedst egnede dertil.

Eksistensen af det forøgede antal stående udvalg må imidlertid antages at ville bevirke en meget ønskelig nedbringelse af det samlede antal udvalg, som nedsættes i hver folketingssamling (i almindelighed omkring 100, i samlingen 1968-69 vil antallet blive langt over 100).

Til nr. 6.

Det foreslås, at der for socialudvalget og trafikudvalget samt for boligudvalget og udvalget for undervisning og uddannelse skal kunne vælges én eller to stedfortrædere for hvert parti i udvalget, dog skal et parti ikke kunne udpege flere stedfortrædere end medlemmer af udvalget.

Til nr. 7.

I den foreslåede affattelse af § 7, stk. 5, er udvalget angående statsrevisorernes betænkning udgået, idet det ved ændringsforslag nr. 5 er foreslået gjort til et egentligt stående udvalg. Endvidere er bestemmelsen om nedsættelse af et særligt udvalg angående hypotekbankens regnskab udgået. Den nu-

gældende lov nr. 213 af 3. juni 1967 om Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning indeholder ikke som den tidligere lov nr. 126 af 13. april 1954 om Kongeriget Danmarks Hypotekbank nogen bestemmelse om, at folketinget skal tage beslutning om bankens regnskab, idet der i lovens § 11, stk. 3, blot står: „Det påhviler revisorerne inden udgangen af det kalenderår, hvori regnskabet er afsluttet, at afgive beretning til folketinget, finansministeren, bankens bestyrelse og vedkommende revisionsdepartement.“ Det foreslås, at der ikke fremtidig nedsættes et særligt udvalg angående denne beretning. Det er tanken, at beretningen tilstilles udvalget angående statsrevisorernes betænkning, der, om det måtte finde anledning dertil, vil kunne gøre indstilling til folketinget i anledning af beretningen (jfr. i øvrigt ordførerens udtalelser, Folketingstidende 1967-68, 2. samling, sp. 3230).

8. § 11, stk. 1, 1. punktum, erstattes af følgende:

„1. behandling må tidligst finde sted 2 dage efter, at lovforslaget foreligger omdelt i tinget. En forslagsstiller kan kræve, at et af ham fremsat lovforslag sættes til 1. behandling inden forløbet af 5 mødedage efter, at kravet skriftligt er fremsat over for formanden. 1. behandling kan dog tidligst kræves til den 14. mødedag efter forslagets omdeling i tinget. Ved 1. behandling drøftes lovforslaget ud fra principielle synspunkter uden nærmere gennemgang af enkeltheder.“

Til nr. 8.

Ændringsforslaget svarer med forskellige ændringer til det forslag, som fremsattes af medlemmer af venstre i folketingsåret 1966-67, 2. samling (tillæg A, sp. 2561). Ifølge dette skulle et forslag optages til 1. behandling senest 10 mødedage efter fremsættelsen, medmindre udvalget for forretningsordenen besluttede andet. En sådan almindelig regel ville imidlertid kunne vanskeliggøre formandens tilrettelæggelse af arbejdet, især i perioder med et stort antal fremsatte forslag.

Ved den ændrede formulering overlades det i almindelighed som nu til formanden uden nogen bestemt tidsfrist at fastsætte, hvornår fremsatte forslag skal sættes til 1. behandling, og som hovedregel vil forslagene kunne være sat til 1. behandling i løbet af en måneds tid. Nogen absolut sikkerhed herfor har den enkelte forslagsstiller dog ikke nu, men ved den foreslåede formulering vil han, hvis han ønsker det, kunne sikre sig, at et af ham fremsat forslag sættes til 1. behandling i løbet af 14 mødedage efter omdelingen i tinget.

Der er ikke som i venstres forslag foreslået nogen tilsvarende udtrykkelig ændring af § 17 om andre selvstændige forslag, men vedtages ændringsforslaget, vil de i § 11, stk. 1, 1. punktum, anførte frister uden

9. § 14, stk. 1, affattes således:

„*Stk. 1.* Ved fremsættelsen og behandlingen af lovforslag gælder de i bilaget til denne forretningsorden fastsatte taletider, jfr. dog § 28.“

10. § 14, stk. 2, udgår.

11. § 20, stk. 3, affattes således:

„*Stk. 3.* I sidste tilfælde opføres spørgsmålet på listen over spørgsmål i tingets førstkommande spørgetid, for så vidt det er modtaget af folketingets bureau senest kl. 12 2 søgnedage forinden.“

12. § 20, stk. 7, affattes således:

„*Stk. 7.* Spørgsmål, der ønskes besvaret skriftligt i et folketingsår, skal være modtaget af folketingets bureau senest den 15. september eller, hvis denne dag er en helligdag, den foregående hverdag. Spørgsmål til skriftlig besvarelse kan ikke indgives efter udskrivning af folketingsvalg.“

videre gælde for de forslag til folketingsbeslutning, som fremsættes af én eller flere forslagsstillere, idet det i § 17 er foreskrevet, at de undergives 2 behandlinger efter tilsvarende regler, som gælder for lovforslags 1. og 3. behandling. For så vidt angår de forslag til folketingsbeslutning, som fremkommer som indstilling fra udvalg, og hvis 1. behandling sker efter reglerne for lovforslags 2. behandling, samt de i § 17, stk. 2, omhandlede indstillinger fra udvalg, er det ikke fundet påkrævet at indsætte bestemmelser om en tilsvarende frist. I almindelighed sættes sådanne indstillinger på dagsordenen meget snart efter afgivelsen af indstillingen.

Til nr. 9 og 10.

Ændringsforslagene tilsigter i forbindelse med ændringsforslag nr. 13 til § 28 at lade den formanden tillægge bemyndigelse til at bevilge udvidet taletid ved behandlingen af lovforslag gælde også ved behandling af andre sager, hvorfor bestemmelsen foreslås anbragt i forbindelse med de almindelige regler om forhandlingen i § 28.

Til nr. 11.

Når spørgsmål, som det jævnlige sker, indleveres sent om mandagen, levnes der vedkommende minister meget kort tid til at udarbejde besvarelsen til tingets spørgetid om onsdagen og især til den drøftelse af spørgsmålene, som normalt finder sted på ministermøde om tirsdagen. Ifølge ændringsforslaget skal spørgsmålene fremtidig være modtaget af bureauet senest kl. 12 2 søgnedage før tingets spørgetid, d. v. s. normalt mandag kl. 12. Spørgsmålene forudsættes at være videresendt til og modtaget af vedkommende ministerium senest samme dags eftermiddag.

Til nr. 12.

Når folketingsvalg er udskrevet, standser efter praksis tingets almindelige virksomhed. Det er fundet stemmende hermed at lade adgangen til at stille spørgsmål til skriftlig besvarelse bortfalde efter udskrivning af folketingsvalg.

Samtidig tydeliggøres den nugældende regel om, at 15. september er sidste dag for indlevering af spørgsmål til skriftlig besvarelse i folketingsåret.

13. I § 28 indsættes som nyt stykke efter stk. 1:

„*Stk. 2.* Formanden kan tillade afvigelse fra de i forretningsordenen og bilaget til denne fastsatte taletider, når omfanget af en sag gør dette påkrævet. Henvendelse om udvidet taletid må ske inden begyndelsen af det pågældende møde.“

Stk. 2 og 3 ændres til stk. 3 og 4.

14. Til § 28, stk. 2, der bliver stk. 3, føjes:

„Under særlige omstændigheder kan formanden give et medlem ordet for en replikerende kort bemærkning af indtil 5 minutters varighed.“

15. I § 32, stk. 3 i slutningen, ændres „men bortset fra valg af medlemmer til udvalg“ til: „men bortset fra valg af medlemmer til udvalg, kommissioner og hverv“.

16. I slutningen af bilaget tilføjes:

„*Afvigelse fra taletiderne.*

Formanden kan tillade afvigelse fra de i forretningsordenen og bilaget til denne fastsatte taletider, når omfanget af en sag gør dette påkrævet. Henvendelse om udvidet taletid må ske inden begyndelsen af det pågældende møde. (§ 28, stk. 2).

Til nr. 13.

Ifølge forretningsordenens § 14 kan formanden ved behandlingen af lovforslag tillade afvigelse fra de fastsatte taletider. Ved ændringsforslaget foreslås denne bemyndigelse udvidet til at gælde også ved behandlingen af andre sager, ved hvis behandling udvidet taletid hidtil kun har kunnet gives efter reglerne om afvigelse fra forretningsordenen (§ 43), jfr. ændringsforslagene nr. 9 og 10.

Til nr. 14.

Korte bemærkninger vil fortsat som hovedregel være af indtil 2 minutters varighed, men ændringsforslaget åbner mulighed for korte bemærkninger på indtil 5 minutter under særlige omstændigheder. Herved er især tænkt på tilfælde, hvor en taler, der har opbrugt sin taletid, ønsker at svare en taler, der har ført nye momenter ind i debatten.

Til nr. 15.

Den foreslåede ændring betyder, at ikke alene som hidtil valg af udvalg, men også valg af medlemmer til kommissioner og hverv, fremtidig kan foretages uden forinden at have været sat på tingets dagsorden. Dette vil navnlig kunne være ønskeligt, hvor det drejer sig om valg af enkelte medlemmer eller stedfortrædere til udenrigspolitisk nævn, Nordisk Råd el. lign. Sådanne valg kan nu kun foretages uden at have været sat på dagsordenen derved, at formanden udbeder sig tingets samtykke til at fravige forretningsordenen.

Det er i øvrigt ikke hensigten at ændre den nuværende praksis, hvorefter valg af medlemmer til såvel udvalg som kommissioner og hverv normalt ikke foretages uden at være sat på tingets dagsorden.

Til nr. 16.

Det er fundet praktisk at gentage forretningsordenens bestemmelser om afvigelse fra taletiderne og om korte bemærkninger i bilaget.

Korte bemærkninger.

Uanset de fastsatte taletider kan formanden i det omfang, han skønner det rimeligt, give medlemmer ordet for fremsættelse af korte bemærkninger af indtil 2 minutters varighed. Under særlige omstændigheder kan formanden give et medlem ordet for en replicerende kort bemærkning af indtil 5 minutters varighed. (§ 28, stk. 3).“

§ 2.

Folketingsbeslutning af 5. november 1968 om nedsættelse af et trafikpolitisk udvalg til behandling af en række trafikpolitiske problemer ophæves.

§ 3.

Denne folketingsbeslutning træder i kraft fra begyndelsen af folketingsåret 1969-70.

Til §. 2.

Med optagelse af et trafikudvalg blandt de stående udvalg i forretningsordenen vil den særlige folketingsbeslutning om nedsættelse af et trafikpolitisk udvalg kunne ophæves.

Skytte, formand.	Kaj Andresen, næstformand.	Hanne Budtz.	From.	Morten Lange.	H. C. Toft.
Haunstrup Clemmensen.	Fanger.	Asger Jensen.	Henry Christensen.	P. E. Eriksen.	
Kristen Østergaard.	Else-Merete Ross.	Bernhard Baunsgaard.	K. Axel Nielsen.		
Hans Hækkerup.	Per Hækkerup.	J. O. Krag.	Helge Nielsen.		
	Peter Nielsen.	Aksel Larsen.			